

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
В ЦІЛОМУ ТА ПО РЕГІОНАХ НА ПРИКЛАДІ МІНІМАЛЬНОЇ ТА
СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Склярєва Катєрина Дмитрївна

Студентка 4 курсу

ОП «Економїчна теорїя
та економїчна полїтика»

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Забезпечення гїдного рївня життя населення та прагнення до його постїйного пїдвищення є одним з основних стратегїчних завдань кожної держави в сучасних умовах. Це пояснюється тим, що в розрїзі країн свїту все ще зберїгається диференцїація рївня та якостї життя, яка виражається у розмірї середньодушового доходу та заробїтної плати, пенсїй та соцїальних виплат. Для України подолання проблеми бїдностї, пїдвищення рївня і якостї життя населення протягом багатьох рокїв є одним з найважливїших завдань, у вирїшеннї якого досї не досягнуто фундаментальних результатїв. Значна частина населення живе за межею бїдностї з надзвичайно низькими мїсячними доходами, яких недостатньо навїть для задоволення основних потреб, що разом з посиленням диференцїацїї доходїв населення створює високу соцїальну напругу.

Незважаючи на невеликї позитивнї зрушення у скороченнї частки бїдних, спочатку пандемїя, що почалася у 2019 роцї, а потїм вїйна, що почалася цього року двадцять четвертого лютого та продовжується, призвели до початку чергової економїчної кризи, внаслїдок якої економїка країни суттєво постраждала. Це позначилося і на доходах населення: реальнї доходи впали через зростання инфляцїї, допомоги та пенсїї лише проїндексованї, хоча купївельна спроможнїсть гривнї впала значно бїльше, що призвело до подальшого зростання бїдностї.

Питаннями забезпечення гідного рівня життя населення, підвищенням якості та рівня життя досліджують багато вчених в Україні та за її межами. Так, Е. Лібанова у своїх працях аналізує соціальні та демографічні показники України та на основі аналізу пропонує своєчасні рішення проблем подолання бідності. Щ. Рябека досліджує розвиток формування та змінення категоріального апарату за потребами часу, водночас здійснює оцінку соціально-демографічних показників. Також такі відомі вчені, як В. Геєць, В. Мандибура, Л. Шевченко плідне вивчають категорії рівня та якості життя. Але багато проблем рівня та якості життя є все ж не до кінця дослідженими та чимало проблем є дискусійними [1].

Метою даної роботи є аналіз рівня життя населення України на прикладі дослідження зростання мінімальної заробітної плати та відносного оцінювання сучасного розміру мінімальної заробітної плати та середньої заробітної плати в Україні.

Одним з найважливіших показників рівня життя є мінімальна заробітна плата за місяць в країні. Проаналізуємо в динаміці цей показник для України за п'ять років. В таблиці 1 представлено розмір мінімальної місячної заробітної плати (ММЗП) в Україні з першого січня 2017 року по нинішній час.

Таблиця 1

Динаміка зміни розміру мінімальної місячної заробітної плати в Україні

Період часу зміни розміру ММЗП	Розмір ММЗП, грн	Зміна ММЗП, грн	Темп приросту ММЗП, %
з 01.10.2022	6700	+200	+3.08%
01.01.2022 – 30.09.2022	6500	+0	+0.00%
з 01.12.2021 – 31.12.2021	6500	+500	+8.33%
з 01.01.2021 – 30.11.2021	6000	+1000	+20.00%
з 01.09.2020 – 31.12.2020	5000	+277	+5.86%
з 01.01.2020 – 31.08.2020	4723	+550	+13.18%
01.01.2019 – 31.12.2019	4173	+450	+12.09%
01.01.2018 – 31.12.2018	3723	+523	+16.34%
01.01.2017 – 31.12.2017	3200	–	–

При цьому останнє підвищення мінімальної заробітної плати сталося вже в часи війни, що є дуже показовим результатом відношення влади до підвищення

рівня життя українців. Як видно з таблиці, за п'ять років розмір мінімальної місячної заробітної плати збільшився більш ніж вдвічі. Але якщо подивитися її збільшення у відсотковому вираженні, то це дійсно лише «індексування» заробітної плати, а не підвищення.

В розвинутих європейських країнах найвищі значення зафіксовані в Нідерландах, Великій Британії та Німеччині (більше 1870 доларів). Мінімальна заробітна плата в Словенії перевищує 1000 доларів США, тоді як в решті країн вона коливається від 367 до 656 доларів США, а найнижче значення спостерігається в Болгарії. Україна зараз є кандидатом у члени Європейського союзу, тому, якщо розглядати показник ММЗП у доларах, то він складає близько 180. Це занадто мало для забезпечення гідного рівня життя населення в нашій країні.

Але ж, звісно, рівень життя не визначається мінімальною заробітною платою. Розглянемо рівень середньої заробітної плати по регіонах України. Розмір середньої заробітної плати на січень 2022 року по регіонах України наведено в таблиці 2 [2].

Таблиця 2

Розмір середньої заробітної плати по регіонах України на січень 2022 р.

(без урахування окупованих територій Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Регіон	Розмір середньої заробітної плати, грн.	Регіон	Розмір середньої заробітної плати, грн.
Україна	14577	Миколаївська	14382
Вінницька	12555	Одеська	12960
Волинська	11735	Полтавська	13412
Дніпропетровська	14479	Рівненська	13358
Донецька	15480	Сумська	12119
Житомирська	12123	Тернопільська	11455
Закарпатська	12115	Харківська	12510
Запорізька	14510	Херсонська	11778
Івано-Франківська	11827	Хмельницька	12352
Київська	15152	Черкаська	12311
Кіровоградська	11658	Чернівецька	11326
Луганська	12266	Чернігівська	11853
Львівська	12936	м.Київ	21347

Як видно за даними таблиці, розмір середньої заробітної плати більший за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої в Україні з першого жовтня цього року, та перевищує її в мінімальному значенні практично вдвічі (Чернівецька область, 11326 : 6700) і в максимальному значенні більше ніж втричі (м. Київ, 21347 : 6700). Такий показник дозволяє вже з більшим оптимізмом враховувати показник заробітної плати при розрахунку рівня життя в Україні.

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновки, що розмір мінімальної заробітної плати в Україні значно менший за аналогічні показники в розвинутих країнах, але відносні значення середньої заробітної плати та мінімальної заробітної плати можна протипоставити з показниками країн нижчого ешелону Європейського союзу. Оскільки розмір заробітної плати, особливо відносні значення, входить до показника загального рівня населення, то можна сподіватися, що вітчизняні показники в світових рейтингах підвищаться, що зформує фінансові можливості населення для самозабезпечення комфортним житлом, освітою та охороною здоров'я себе та свого оточення, що створює високий рівень зручності для життя в даній країні.

Література:

1. Атаманчук П. П. Емпіричний вимір якості життя / Дослідження, розробки, проекти з питань публічного управління та адміністрування // Електронне наукове видання «Публічне адміністрування та національна безпека» // № 5 (21), 2021. – с. 18. DOI: 10.25313/2617-572X-2021-5-7639. [Дата звернення: 7 жовтня 2022 року]
2. Інформаційно-статистичний сайт Міністерства фінансів України <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/2022/>

Науковий керівник: к.е.н., доц. О. М. Кліменко

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.